

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Számmér Imre könyvnyomdája.

Czifra nyomoruság.

Nemzeti életünkben semmi téren sem állunk oly csehül, mint a magyar közgazdaságban. Ha megvetendő a czifra nyomoruság egyes emberek életében, százsoros megvetést érdemel az egy ország sorának intézőinél, mert az egyes csak magát és a magát juttatja a tönkre, de a ki másokéval gazdálkodik könnyelműen, vétkezik úgy a szeretet mint az igazság ellen; vétkezik oly felelősség terhe alatt, melyet valamire való lelkiismeret el nem viselhet, sem azok, kiknek módjukban áll, megadással nem nézhetik.

A liberalismus a gazda, mely a magyar nemzet erkölcsi és anyagi vagyonával ily furcsa garázdálkodást folytat évtizedeken át.

Mi volt a millenium? Feltüntetése annak, hogy mily koldus a magyar. Ezer évi élethalálharc után láttuk iparcsermokban, hogy a mink van, nem a mienk. Diszfelvonulásokban mutogattuk a világ gunyjárta, hogy mik voltunk s mik vagyunk ma. Ósbudavári deszkákön és lebujokban, hogy mivé lettünk.

A „Magyarok bejövetele“-ben csodálkoztunk Munkácsnak dicső tájain, hol öregfejszével tisztítottunk helyet az utódoknak; s ma ezer évre rá, nem körképekben, hanem valódi életképekben látta és látja a publikum, miként út szét közöttünk más, épen nem harcias faj, fejsze helyett bugyorról, Lehel kürtje helyett piros fasippal. A millenium az új honfogl-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Forum előtt.

Irta: Kincs István.

Wolkenstein Ignác véresre szántott ábrázattal futott az utcán végig. Lent a sarkon megállott, mintha perezig gondolkodnék, hanem aztán rohamléptekkel iramodott egy kapuszin alá. Fölynyagalt a lépcsőn s egyenesen Surányi doktor lakásába ront.

— Doktor ur, édes Doktor ur! — volt a köszöntése.

— Mi baj Náci? — Fogadja az öreg Surányi bácsi a Wolkenstein I. czég jövendő, nagy reményekre jogosító képviselőjét. Megismerte mindjárt a gyereket a fényes gondör hajáról, hiszen hétszám árulja vele szemben a pálinkát és parafadugaszt: föl kellett tűnnie már neki.

— Nézzen meg engem, doktor ur!
— Látlak, Náci, látlak.
— Aztán semmi különösöt se lát rajtam?
— De hogy nem. Először is a görbe orrodát,

— Hát aztán?
— Aztán látom, hogy valaki jól helyben hagyott.

— Igen is azt, azt látja, doktor ur. No

lálás képe volt, de nem a magyaroké. Mik az új országház, opera, hidak, autók, szorosok és egybek hatalmas hadásai? Az elhibázott könnyelmű közgazdasági irány születtei.

Mi a kvóta politika? Az egészben hibás és bűnös liberalizmusnak egy rjab átká és terhe. Mi a kik henczegettünk, vagy jobban mondva, másokat nevünk alatt henczegni engedtünk, de magunkat is úgy illegettük-billegettük, mintha tudja Isten, kik volnánk s ráztuk a poltrát a váltók-ból férczelt kabátunk zsebében, most már restellünk leszállni a lóról és megkérni a sógort, hogy ne okoskodjék, mert különben a koldusbottal. csináljuk meg a hatvágást, félig üres tarisznyánk jogos védelmére. Nem, mi sokkal jobban beleéltük magunkat az uraságba, mi el nem ismerjük, hogy nemzeti nagy létünk legtalálabb hymnusa: a gyomorkorrogás. Nem jó azt elfojtani, mert annál csunyább hangot ad. Mi, akik ismerjük a magyar nép helyzetét, elkecserevedve látjuk, hogy nem történik érdünkünkben semmi, de semmi, a mi rajta érezhetően segítene, vagy csak akarna is segíteni.

Ne hányják nekünk folytonosan az intézők jóindulatát. Jóindulatból, biztatásból még a cigány lova sem szokott erőre kapni.

Mi történt a szőlőmivelés terén? Agrár-kölcsön, szénkéneg, népszertű előadások, vinczellériskolák stb. Jól van. Megvesszük mi ezen patikaszereteket, úgy mint illik patikai árban, bevesszük recept szerint. De

ugye, hogy látja? . . . azért kérek egy látletet, tessék beleírni, hogy két hónap kell a gyógyuláshoz. Lesz olyan szives a tekintetes ur?

— No persze hogy lesznek. De nekem csak megmondhatnád, Náci, ki operálta meg anynyira a czifferblatodat? — kérdé Surányi mosolyogva.

— A kit megyek ma bepörölni, . . . a ki kenyéren és vizen két hónapig fog ülni árestumban. Az a bestia . . .

— De hát ki lett légyen az a bestia?

— A Rozenzweig Száli . . . az a tizkórmü tigris . . . az a vadmacska. Adjon kedves doktor ur, egy látletet és írja bele, hogy a Rozenzweig Száli, mint a tigris ersztette körmeit a képembe vagy írja, a mint tetszik, de csak úgy, hogy a Száli biztosan bele kerüljön a dutyiba.

— Jól van, Náci, minden meglesz, — biztatta Surányi bácsi a nekikeseredett izraelitát — hanem hát mond csak, hogyan botlottál te abba a viperában?

— Mindent megmondok, édes doktor ur, csak adja már azt a bizonytságot, hadd fussak a törvényre előbb

Az öreg Surányi belátta, hogy Wolkenstein ural nem lehet az egyszer okosan traktálni, azért abban hagyta egyszerűen a sok kérdezősködést, kiállította a kívánt iratot s átadta Náciznak.

hát a hamis és olasz bor, a sok szirup, spiritusz, teljesen közömbösítik ám a patikaszeret méregdrága hatását, sőt megöli a kuruzsolt beteg termelőt is.

Vetőmagot is adtok, de a börze aratja le a termést mázsásként felelárban.

Tanügyünket emelitek, nyugdíjat rendelték Pontiusnak Pilátusnak, de nem gondoltok rá, ki ad nyugdíjat annak, ki azt fizeti, pedig még egészséges és fiatal akkor sincs neki se nyug- se dij.

Mi az, hol kel föl a remény sugára, mely segédelmet ígér? Jön-e már egyszer egy becületes megsegítő szándék, szó, vagy tett?

Megpróbáljuk a koldus tarisznyát a koldusbottal megvédeni — hogy azt is el ne származtassa valaki a nyakunk közül, s bele rejthessük a mindennapi kenyeret. Megpróbáljuk szövetkezeti úton. A koldusokat allítjuk össze és napszámaikból csinálunk részvénytökeket. Szörnyü nagy ám az a töke, majd akkora, mint egy bank-direktor fizetése — három napra — és mennyi jóakarát kíséri ezt az áldásos munkát? Ugy szeretnek bentinket, hogy nem is a fináncz, hanem a miniszter kívánja elintézni a kérvényeinket egy kis kapadohány iránt, persze alázatos fellebbezéseknek miatta. Italmérés? D-hogy jutnánk hozzá, hiszen nagy kincs a mértékletesség.

Az adóhivatalok, óh azok kedves intézmények. A keresztény szocializmus hevéből indítva a legnagyobb részvényes-

Az rohant vele a lépesökön lefelé. Meg sem is állott, míg csak a járásbíró tulajdon ur személyével nem találta magát szemközt. Bemutatta magát:

— Én Wolkenstein Ignác vagyok. megkövetem a tekintetes urat.

Itt elakadt.

— Nagyon örvendek, — próbálta a bíró panaszoszt beleigazítani a barázdába — mivel szolgálhatok?

— Hát nem látja a tekintetes ur? Én bepörölnöm Rozenzweig Szálit, aztotam a gyilkos fehérnépet. Jól tudok futni, kérem és mégis csaknem megölt a tiz körmével. Tessék, itt dr. Surányi írása, az még jobban bizonyítja a dolgot.

Átadta a látletet.

— Mi bajod volt a Szálivál? — kérdé ujból a bíró.

— Ne-nekem? Hát mibajom lett volna? Semmi bajom sem volt, — motyogta Wolkenstein ur zavarral.

— Da ok nélkül csak nem csufította el a képedet, Iczig?

— Igen is, kérem, ok nélkül csufította el úgy, hogy maga se tudta, miért . . . az a Száli, kérem, bolond, el kell szállítani a Lipótmezőre.

— No csak okosan, gyerekek, különben te is oda kerülsz vele együtt. Hadd hallom már egyszer, hogyan történt az a véres attentátum?

— Jaj kérem, csak meg ne haragudjék a

nek állnak be közénk: a jövedelemre. De azért csak megélünk, persze nem uri módon.

Válasz nélkül marad azonban az a kérdés, hogy az ország, a nemzet liberális intézősége mikor fogja belátni végre valahára, hogy czifra nyomoruságos garázdálkodásával és irányával saját nemzetét teszi tönkre. Mikor látja be saját gyámoltalanságát becületes és gyökeres nemzeti irány megkezdésére s a nép iránt tartozó kötelességeinek teljesítésére?!

Egy új, keresztény alapon álló, józanul gondolkozó, lelkes vezetőségre van szükség, mely ismeri kötelességeit. Nem teremtheti azt meg más, csak a keresztény elvek alapján álló néppárt működése

Városi közgyűlés.

Meglehetősen csendes lefolyásnak ígérkezett a városi törvényhatóság tegnapi közgyűlése s a vita éppen ott vetett nagyobb hullámokat, ahol legkevésbé vártuk. Az új iskolaszéki tagok választása egész színtűn ment végbe: megmaradtak a régiek, csupán a leköszönt Pálfi Károly helyett került be új ember, Rauscher Béla, a déli vasuti műhely főnöke. A színházi szabályrendeletnél Kalocsay Alán orsz. képviselő, bizottsági tag, nagyobb szabású beszédében keményen elítélte a színművészet eltévelyedését és a színigyei bizottságot lelkiismeretesebb ellenőrzésre intette. Jól esett ezt a lelkét hallanunk ott, a hol egyébként csak az anyagi hanyatlás fölött szoktak keseregni a „népek vénei.“ Ebből a beszédből megérthették, hogy ideje volna valahára küss az erkölcsi dekadenciával is törődni és a komoly figyelmességnek mindenestre meglesz az a haszna, hogy legalább gondolkozásra serkenti a hivatott faktorokat.

Báró Fiáth Pál főispán megnyitó szavai után a jövő közgyűlés napjára deczember 28-ika tűzött ki.

Napirend előtt dr. Saára Gyula b. tag interpellációt intéz a polgármesterhez a városi hivatalos helyiségeknek az esküdtszéki tárgyalásokra leendő átengedése iránt, mely elhatároztatott a nélkül, hogy arról a bizottsá-

got értesítették volna. Felszólaló helyesli, hogy az intézményt tőlünk telhetőleg támogassuk, de ez esetben mérlegelni kell, vajjon nem fognak-e a mi érdekeink ezáltal meggyövidítetté? Nem tartja megengedhetőnek, hogy a városi bíróság különben is szűk helyiségeit az esküdtbírók esetleg egyfolytában 8-10 napig lefoglalja s ez által a törvényhatóság adminisztráció fönakadást szenvedjen. Gondoskodott-e a polgármester arról, hogy ez esetben a tisztviselők egyéb alkalmas helyen végezhessek a dolgukat?

A polgármester szokása szerint nyomban válaszol az interpellációra. Megvallja, hogy kezdetben ő maga is ellenezte ezt a tervet, de egyéb megoldás híján kénytelen volt elfogadni azzal a határozott kikötéssel, hogy a nevezett helyiségeket esztendőnkint legfőlebb kilencz napig vehetik igénybe, vagyis ülészakonkint 3-3 napig; így is csak addig, a míg a miniszter alkalmas törvényszéki helyiséget építet, a mit a felirathat feltételként szövegeztek. A városnak sem áll érdekében, hogy az esküdtbírók részére bérhelyiséget keressenek, mert akkor minden valószínűség szerint még sokáig megmarad a mostani mizerábilis állapot, de így egy okkal több, hogy valahára fölépítsék a sokat emlegetett és annyira szükséges igazságügyi palotát.

Saára újabb felszólalására kijelenti a polgármester, hogy mivel csak 3-3 napra kötelezte magát, ha a tárgyalások ennél tovább tartanak, az esetben „felmondja a kvártélyt.“ Interpelláló a választ tudomásul veszi.

A főjegyző betérjeszti a jövő évre összeállított virilisták névjegyzékét. Fellebbezés egyik ellen sem adatott be, tehát a lista a közgyűlésből a miniszterhez lesz fölterjesztendő.

Az iskolaszéki tagok választásánál a főispán névszertíri szavazást rendelt el, mely a következő eredménynyel végződött. Beadott összesen 73 szavazat. Megválasztottak: Alaghy Dezső 70, Almásy János 66, dr. Bierbauer Viktor 73, Diebolla György 52, dr. Fanta Adolf 52, Farkasdy Dezső 52, Pittler Béla 50, Hübner Károly 58, Karl József 71, dr. Károlyi Nándor 59, Kovács István 70, dr. Kövessy István 69, dr. Kuthy József 71, Nagy Ignác 51, Rauscher Béla 50, Reé István 67, dr. Saára Gyula 66, Tóth Artur 69 és Tóth István 73 szavazattal. Ezzel az új iskolaszék megalakultnak nyilvánított.

A póthitel kérdésénél, mely a 13,706 frt tulkiadás fedezésére vált szükségessé, Kovács István biz. tag a költségvetési tételeket tüzetesebben óhajta kitüntettni, egyben megem-

operációkra, melyeket Wolkenstein arczán végbevitt.

— Hallja-e maga, Wolkenstein Rozália — hangzott a bíró szava — nagy panasz van maga ellen.

Wolkenstein ur ideálja büszkén hordozta körül tekintetét. Olyan formája volt, milyen csak a megalkodott bűnösöknek szokott lenni. A bíró hiába részletezte előtte, hogy a hagyma és az ábrázatkapálás nem egy elbirálás alá esik. Hasztalan idézte a paragrafusokat s az azokban kiszabott büntetést. Rozálián, ugy látszik, nem fogott semmi.

— Hát Rosenzweig kisasszony — szólt a bíró — elismeri, hogy ezt az urat ön tépázta meg?

— Elismerem — volt a nyugodt válasz.

— S mit hoz fel védelmére.

— Azt, hogy igen szeretem, — felelte a kisasszony epedő tekintettel kérőjére.

Wolkenstein majdnem elkiáltotta magát ijedtében. Mi a manót? őt az a hárcia szereti? Az ábrázata bizony szép bizonyosságot tesz arról a szerelemről, hanem ő nem kér belőle többet. Szinaranyból legyen a Szálinak feje, keze-lába, de akkor se kell neki azzal a tüzes szerelemével.

A bírónak sem igen világíthatott különben a Száli védekezése, mert megkérdezte tőle:

— Tehát a körmeivel magyarázta meg Wolkenstein Ignác urat, mennyire szereti? Abból bizony bajosan érthetett sokat.

— Ha nem értett, az az ő baja, — veté

lékezvén a „lebegő“ adósságokról, kérdi, hogy az aggitézet tőkéjéből fölvevett 48,600 frt mikor lesz visszafizetve? Azt is szeretné tudni, vajjon a miniszter jóváhagyta-e ezt a kölcsönügyletet.

A polgármester megemlíti, hogy ezt az összeget még akkor vették föl, mikor a nagy jegyverés után 30,000 frtnyi kamat nélküli kölcsönt akart a város a kormánytól kieszközölni azonban egy rész garast sem kapott. Maga sem tudja, mikor lesz visszafizetendő, mert azt a nehéz esztendő elég lesz 3-4 esztendő alatt kihaverni. Őt-hat ezer forintot azonban legközelebb törlesztenek a kölcsönből, melyet a miniszter annak idején jóváhagyott.

A póthitel a közgyűlés megszavazta, ugyszintén a színházi díszletek átfestésénél fölmerült 100 frt költségötöbbletet is.

Hontmegye feliratát, mely a nép között nagy mértékben elharapódzott pálinkaivásnak törvényhozási uton való korlátozását sürgeti, pártolólóg veszik tudomásul.

Szolnok-Doboka megye is küldött egy átiratot, mely azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a mostani rendszer helyett a képviselőválasztásoknál helyi embereket válasszanak képviselőkné, a kik p viszonyokkal ismerősök s választóiknak érdekeit szívükön viselik, nem pedig idegeneket, kik később feléjük sem néznek a választóknak. A közgyűlés ezt a parlamenti elvekkel nem tartja összeegyeztethetőnek, azért az átirat fölött csöndesen napirendre tér.

A tanács előterjeszti, hogy a város által élemezettek részére szükséges anyag szállítása, mint legkedvezőbb ajánlattevőnek, Berényi Mórnak adatott, ki azt fejenként 68 krajczárért vállalta el. Rakács Lajos és Lasics István ez ellen különvélményt adtak be, azt hozván fel ellenvetést, miszerint ezen árverésnél Berényi csak strómanként szerepelt s az árverés sógorának, Ofner Mórnak kezére akarla játszani, ki az árverésből tudvalevőleg kizárattott. Ezt az indoklást a tanács nem tartja elfogadhatónak s közgyűlés is ilyen értelemben határozott.

A miniszter föl hívja a törvényhatóságot, hogy a mezőgazdasági munkások részére segély alapot létesítsen. A törvényhatóság a helyi viszonyokra való tekintettel fölirathat kéri a minisztert, hogy álljon el eme lehetetlen követeléstől.

Ezután Lipcsey Lajos aljegyző felolvassa az ujonan alkotott színházi szabályrendeletet.

Kalocsay Alán megjegyzti, hogy annak idején ő is készséggel adta szavazatát a színház átvételéhez, mert ezen elhatározásánál a törvényhatóságot tiszteltre méltó szándék vezette. Reméli, hogy a színeszet kulturmissziója

oda Száli nagy büszkén — miért futott meg olyan hamar.

— Brr! — vaczogta Ignác — csak az kellett volna, hogy ott maradjak. Megöt t volna ez a tigris.

— Dehogy ölöm. Csókot adtam volna azután, igenis egy puszt.

Kölli is magától puzsi! — heveskedik Iczig ur — ezer florent adjon melléje, akkor se köll.

— Pedig én magát mégis szeretem, mindig is szerettem, — vette fel a szót a vitéz hajdon — tiz esztendeje, hogy bele vagyok bolondulva magába. Mindig vártam, hogy megkerjen engemet, de maga nem tette s én azért megharagudtam. Összeesküdtem testemet, lelkemet, hogy ha végre mégis megkéri a kezemet, hát az első csók előtt kikaparom a szemét, a miért minden oly későn jut eszébe. És én megtartottam a fogadásomat: magát összekörömszéltem, de azért szeretem: itt a kezem . . .

— Odatartotta Iczig elé:

— No kell? nem kell? — kérdezte a majdnem kövé meredő felperest olvadó tekintet kíséretében Száli kisasszony.

— No Iczig, most vagy soha! — nevetett föl a bíró jóízűen.

Es Wolkenstein Ignác ur nem habozott már, megragadta azt a kacsót s szinte átszellemült arccal fordul az urak felé mondván:

— Tekintetes királyi járásbíró! megkövetek az urakat . . . én a pert visszavonok.

tekintetes ur, inkább mindent elmondok, — sőhajtott a fiatal ember. — Hát ugy történt, hogy én üzletet nyitottam s tudja a tekintetes ur, mi az üzlet pénz nélkül?

— Csak a dologra már, Iczig.

— No igenis kérem, az üzlet pénz nélkül annyi, mint a koszt enniaval nélkül: nem lehet tőle meghizni. Nekem pedig nem volt pénzem, hanem volt Rosenzweig Szálinak. Igenis a Szálinak annyi az ezrese, mint a hány esztendő. Aztotat gondoltam hát: elveszem feleségül.

De hátha ötven ezrese van ugyanannyi kalendáriumbéli esztendővel?

— Anthul jobb. Pár esztendő nálam nem számít, de a pénz, az, kérem számít. Én hát ma megkértem a Szálit.

— No és hozzád megy?

— Igen is nekem jött mind a tiz körmevel. Tessék engemet megpillantani, van-e nekem emberi formám. Azt mind a Száli cselekedte meg. Megállj te hárcia! Kérem a tekintetes bíró urat, én büntetést kérek a gyilkos ellen pénzben és kőterben.

— Jól van, Iczig, megidézük, — fejezte be a bíró a kihallgatást s elbocsájtotta a pórul járt kőrt.

Rosenzweig Száli pedig megkapta az idézést s megjelent a bíróság fóruma előtt. Magas alak hosszú nyakkal, negyven s még jócskán néhány esztendővel vállain. Bájai ha voltak valamikor, hervadásnak indultak, mint a rózsabimbók-özi dércsipe szirmai. Csak a büszke tartása mutatta, hogy aligha nem képes olyan

jó kezekbe lesz letéve s biz lommal várta az egészséges fejlődést, de megcsalódott. Becsüli a magyar színészet tevékenységét, de fájdalommal látja, minő károkat okozott, minő rombolást vitt végbe a mai színművészet eltévelyedése. Nem ezt a súlyosdást, hanem azt rösteli, hogy meghallgatják azokat trógrágásokat, melyekkel naponkint arculiverik a jó ízlést a kultura nevében. Attérve a szabályrendeletre, kijelenti, hogy olyan tervezetet szeretett volna látni, mely nem csak a tűzbiztonságra s az effélékre, hanem a tisztesség megóvására is kiterjeszkedik. Az ifjuság szellemi egészségének megóvására való tekintetből kívánatosnak tartja, hogy az ellenőrzésre hivatott bizottságban az iskolák tanárai is képviselve legyenek . . .

Dr. Rádai Lajos: No még csak az kellene! (Derűtlenség).

Kalocsay: Pillanatnyi hatást tehetett a bizottsági tag ur közbeszólása, de bizonyára magára marad a megjegyzésével. Ön lehet a *szexuális esztetika* hive, de az ifjuságot nem lehet ebben a szellemben nevelni. . . A színpad immár odaaljasodott, hogy ugyszólván kizárólag az érteket szolgálja, s arra is tudna példákat és épen helyi példákat felhozni, midőn ott a közélet tisztelretelmítő alakjait szemtelenül parodizálták. Lehet, hogy a mi az egyiket sérti, ugyanaz tetszik a másikon, de az erőles nem lehet guszus dolga, mert az abszolút törvény. A bizottságnak ezzel is számolnia kell, ha becsületesen akarja teljesíteni feladatát.

Rádai megvallja, hogy sok szép dolgot említett Kalocsay s az általa elmondottakat maga is készséggel aláírja, egynek kivételével, hogy t. i. a bizottságba tanfériakat válasszanak, mert a műsört elvégre nem lehet egészen a tanuló ifjuság számára csinálni. Látjuk, hogy a mi színházunkban mind olyan darabokat játszanak, melyek a fővárosi színházakban is előadattak, már pedig a mi ott jó, azt a mi közönségünk is elfogadhatja. Különbösen az igazgatót sem lelkesedhetik a magasabb szempontokért, annak a maga sebjelvé is kell törődnie. Karácsonyi énekek előadásából meg nem élhet. A színház lehet iskola, de nem a gyermekek iskolája. Azokat csak akkor engedjék oda, ha olyan darabot adnak, a mit megnézhetnek.

Kalocsay: A mit nem szabad megnézni az ifjuságnak, azt nem illik megnézni a felnőtteknek.

Rádai: A gyermeknevelést csak bizza reánk a biz. tag ur. Ahhoz nem ért! (Zaj.)

Kalocsay: Sok évig tantott gyermekeket s hogy ért-e a neveléshez, azt ilyen vicczekkel elbírálni nem lehet. Egyébként ő nem mondja, hogy karácsonyi énekeket adjanak elő, a melyeket ugyan kár ílyeténképen frivolizálni, mert éppen azok, a keresztény misztériumok, teremtették meg a mai színművészetet. A tanfériakat csupán a szigorubb ellenőrzés szempontjában szeretné a bizottságban látni.

Rádai: Ha az előbbi megjegyzésével megbántotta Kalocsayt, ezennel *bocsánatot kér*. Konstátálja, hogy a bizottságban jelenleg már van is két tanfériu, még pedig egy ciszter-cita tanár és a kereskedelmi iskola igazgatója. (Lám, lám, mindjárt ez lehetett volna kezdeni.)

A *polgármester* sem helyesli a gyámkodást. Hivatkozik a szabályrendelet néhány, nevezesen a 10 §-ára, a 'hol világosan ki van mondva, hogy a tisztesség ellen vétő darabokat a bizottság törölheti, sőt a már egyszer előadottat be is tilthatja.

Kovács István és dr. Saára Gyula a színházfelügyelő-diszletmester nyugdíjkepesítését ellenzik.

A *polgármester* felszólalása után azonban a közgyűlés azt, valamint a szabályrendeletet teljes egészében elfogadja, igaz, hogy csak három szótöbbséggel. A szabályrendelet jóváhagyás végett fölterjesztetik a befűgyminiszterhez.

A szállóhelyi község költségvetésénél Csekő Lajos és társai oly értelmű kérelmet terjesztettek a közgyűlés elé, hogy a hegybíró fizetését szállítsák le, azonkívül mondjanak le a jégfelhők ellen való ágyuharczról. A közgyűlés azonban ezt a kérvényt mellőzi s a költségvetést változtatlanul jóváhagyja.

A *javítóintézet* által kértészeti czélokra

kért telek eladását a közgyűlés ezúttal nem határozhatja el, mert a bizottsági tagok egy része már eltávozott, elvben azonban elfogadják az ajánlatot, mely a jövő közgyűlésen fog elintéztetni.

A városi kórházi orvos lakását 'a kiküldött bizottság részben csakugyan egészségte- lennek találta, de azon ezidőszertint segíteni nem lehet, mert a mostani kórház már ugy sem sokáig marad ebben az állapotban.

Az általános alagsatornázás tervezetre vonatkozólag a bizottság a miniszternél egy szakközvetítő kiküldését fogja kérelmezni, a ki majd megadja a kellő utbaigazítást.

Dieballa György közgazdasági előadó fel- lette károsnak tartja, hogy gazdáink a trágyá- val valóságos kereskedést folytatnak, azért a trágya kihordást szabályrendeletileg kéri kor- látoztatni. Indoklásában fölemlíti hogy váro- sunkból évenként átlag 200 vaggon trágyát szállítanak más községekbe s e miatt földjeink termőképessége aggasztóan hanyatlík. A tanács ezt olyan magánjellegű dolognak tartja, hogy ilyen értelemben alkotandó szabályren- delet jóváhagyását nem is reméli. Az indít- ványozó beszéde s a polgármester pártoló szavai után azonban a közgyűlés utasítja a tanácsot a szabályrendelet kidolgozására.

A közgyűlés ezután 3/41-kor befűjeztetett.

UJDONSÁGOK.

Néppárti gyűlés Moóron. Rendkívüli lel- kesedés között lefolyt gyűlést tartottak Moórott a néppárt vezető férfiai, hogy ezt a kerületet, mely annyi lelkesedéssel küzdött a néppárt zászlajára irt elveket — megerősítsék és el- veik mellett való kitartásra buzdítsák. Tekintve azt a képet, melyet a gyűlés hullámzó tömege nyújtott, azt a lelkesedést, mely ott megnyil- vánult, azt a hitet és meggyőződést keltette a szemlélőben, hogy e népek nincs is szüksége buzdításra, mert átérti, átérzi elveinek igaz- ságát s azoktól elpártolni nem is akar. Nem is a népgyűlések sokott mülekedése nyilvánult itt meg, mint inkább a hazájuk és vallásuk sorsa fölött komoly eszméket váltó polgárok rendületlen bízalma azon elvekben, melyeknek újabb kifejtését hallotta vezetőitől, s melyek- hez ragaszkodni kíván, mert azokban, azok által látja kihivetőnek legégetőbb sebeinek be- gyógyítását.

A mintegy négyezernyi tömeg, egyesülve a vidék községeinek népével, s a néppárti esze- méktől annyira fázó, vagy legalább is gyanus szemekkel néző intelligenciájával — impozáns benyomást tett a szemlélőre. Dokumentálása volt a gyűlés annak, hogy a nép nem veszte- tette el még hitét egy jobb jövőben; még tud bízni és tenni, nem pedig uszni az árral és lethargikus álomba merülve várni azt a magá- tól jövő szebb jövőt, melyet óhajt ugyan, de tenni érte valamit, azt nem tud, vagy nem akar.

Zichy János gróf a néppárt ifju harczosa, kire annyi reményvel nézünk, kitől annyit várunk — rajongó szeretettel fogadtattott a nép által, mely elveinek zászlóvivőjét látja benne. Megnyitó beszédét sokszor megszakította a nép éljenzése. A gyűjtő hatású remek beszéd után dr. Robicsék Ferencz pápai kamarás szólott a keresztény társadalom hivatásáról, majd Bonitz Ferencz a nép jogairól és kötelességeiről Dr. Major Ferencz orsz. képviselő mondott még hatalmas beszédet, melyben kemény szavakkal ítélte el a kizsákmányolás politikáját és a néppárt gazdasági programját ismertette. Végül gróf Zichy János zároszávai után nagy lelke- sedés közt fejezték be a minden tekintetben kiválóan sikerült népgyűlést, melyet megynk- ben remélhetőleg több is fog követni.

Tűzoltók gyűlése. A székesfejérvári önk. tűzoltó-egylet választmánya tegnap *Schlamma- dinger* Alajos alelnök elnökele alatt ülést tartott. Az ülés főtárgyát a működő tűzoltó testület átírata képezte, melyről annak idején már megemlékeztünk. *Havancz József* 46pá- rancsnok, dr. Saára Gyula és dr. Karólyi

Nándor felszólalása után a választmány egy- hangilag kijelentette, miszerint a tűzoltók működésével meg van elégedve. A választmányi ülés után rendes közgyűlés következett, melyen az új alapszabályok lettek volna tárgyalandók. Mivel azonban az ezzel összefűggő mentőügy országos szervezése még elintézés alatt áll, az alapszabályok megvitatását annak végleges el- intézéséig függőben hagyják.

A régi honvédegylet ügyei. A nemzet elég bőkezűen gondoskodott a forradalom vitéz katonáiról, a mennyiben bizonyos nyugdíjat jutatot minden egyes igazolt honvédnek, mely- nek mennyisége attól a katonai rangfokozattól függ, melyet a nyugdíjazott tényleges honvéd korában betöltött. A honvédigazolásokat azon- ban 1892-ben besűntették, a kik ekkor nem igazoltatták honvédlétüket, azok elvesztették jogukat a nyugdíjhoz. Ilyenek pedig igen sokan vannak főleg az alsóbb osztályból. Az élet gondjai közt megfeledkezvén vagy tudomást sem szerezhetvén a terminusról, hiába viselik a dicső csatákban kapott sebhelyeket testükön, nem vétetnek fel a többi bajtársak közé. Az ilyen utólagos jelentkezések okát sokszor abban lehet találni, hogy az illető volt honvéd sok esetben, míg az ereje el nem hagyta s a mu- kát bírta, nem akarta igénybe venni a segílyt, de most öreg napjaira kénytelen vele. Innen van, hogy a honvédek száma egyre szaporodik. Az orsz. honvédegylet évi gyűlésein minden esztendőben megbeszéli az ő házi ügyeit. Mint értesülünk, az idén ebben az irányban is tör- téntek lépések s lehet, hogy az igazolások az egyes honvédegyletek után ismét megindulnak. Egy másik viszás körülmény ellen is történt az idén felszólalás az orsz. gyűlésen. Az alapsza- bályok értelmében eddig csak azon honvéd özevgy részeseilhet nyugdíjban, a ki még 43-ban összekelt férjével. Mint hogy pedig a dicső hon- védsereg jórészt suhancz korban levő ifjakból állt, vajmi kevesen hagyhattak maguk után nyugdíjkepes özevgyet. Most határozatba ment, hogy az 1867-ig egybekeltek nejei is folyamod- hatnak nyugdíjért, vagis a volt hovédok csal- ládjáról méltányosabb alapon történik gondos- kodás. A honvédegylet idei tanácskozásának ez egyik legzebb eredménye.

A vasuti hivatalnokok választói joga. A közigazgatási bíróság nemrég kimondta, hogy a Magyar Allamvasutak hivatalnokai nem ál- lami tisztviselők és így kötelesek községi adót fizetni. A Kuria pedig most egy olyan határo- zatot hozott, amely a közigazgatási bíróság határozatával homlokegyenest ellenkezik. A Kuria ugyanis kimondta, hogy képviselő választái ügyben a Magyar Kir. Allamvasutak hi- vatalnokai és altisztjei állami tisztviselőknek tekintendők és így már 500 forint évi fizetés után választói joguk van. A Kuria ezt a hatá- rozatot a miskolci központi választmányi hatá- rozata ellen beadott felebbezések alkalmából hozta. Miskolcs város központi választmánya ugyanis az államvasut Miskolczon lakó altiszt- jeinek nevét, akiknek 500 forintnál nagyobb, de 700 forintnál kisebb a javadalmazásuk, minden reklamáció daczára a választói lajstromból folyton kihagyatta. Jelenleg is 81 ilyen vasuti alkalmazottat utasítottak el és ennek a 81 vasuti alkalmazottnak a felebbezésére hozott végleges határozatot ebben az ügyben a Kuria.

Véres szerelem. Moór János csáberényi születésű huszonkilenc esztendő napszámos együtt lakott a fővárosban *Dezso Róza* nevű huszonkét éves cselédeánnyal. A leány ro- konai nem jó szemmel nézték ezt a viszonyt és fplytonosan zaklatták, hagná el kedvesét. A leány végre is engedett a rábeszéléseknek és kijelentette, hogy elválik Moór Jánostól. A férfit nagyon elkészerítette a rokonok folytonos bele- szólása és amikor látta, hogy kedvese tényleg el akar tőle válni, eltökélte, hogy inkább meg- öli, sem hogy távozni engedje. Tervét éjszaka akarta végrehajtani. Amikor lepihentek, vankosa alól kihnta előzetesen odarejtett konyhakés és azzal a melléte nyugtandó szendörgő leány felé dőfött. Az irányt azonban a sötétben elté- vesztette és így az észre fent kesz csupán a leány karját érte. A megsebesített leány felriadt álmából és kétségbeesetten segítségért kiáltott.

A sikoltozásra berohantak a házbeliék és lefegyverezték a késével hadonázó embert. Az előhívott mentők Dezső Rózát a Rókus-korházba szállították, Moór Jánost pedig a rendőrség letartóztatta. Moór kihallgatásakor a legcsekélyebb megbánást sem mutatta, sőt ellenkezőleg kijelentette, hogy ha Dezső Róza kiszabadulása után nem lesz a felesége, megismételi a merényletet és addig nem nyugszik, míg meg nem öli a hűtlen leányt.

— **A kintorna alkonya.** Művészeti, nem különben társadalmi viszonyaink hanyatlását példázza az alábbi méla epizstola, melyet a mai postával kapott Réz István főkapitány. Egy képtelen levelezőlapon zengi el kínos panaszeit valami *Kajtor* Gábor nevezetű verklíművész, a ki pártolás hiányában kénytelen volt két napi vendégszereplés után városunkból eltávozni. A levél így hangzik:

Tekintetes főkapitány ur!

Az Isten tizparancsát szentül tartom és az emberi törvényeket is tisztelem, becsülöm. Revolver lött golyó van a szememben, vak vagyok a jobb szememre miatta és igen nagyfoku lágycéksérvem van. Tegnap a kintornázással kerestem 24 krajczárt, ma fél 10-től d. u. 1/2-ig folyvást kintornáztam a szépen szóló hangszeremmel a Szécsenyi-utczában és 6 krajczárt kerestem. Ha lett volna egy revolver nálam, hát agyonlöttem volna magamat a fejeváriák lelketlensége miatt. Gyermeküket kiállították tánczolni és még maguk az uri nők is illegették-billegették magukat a hangszer játszásra, de egy vasat sem fizettek. Ilyenek a fejeváriák. Kezeit csókolom.

Kajtor Gábor kintornás művész.

— **Tűz. Moór**on a múlt héten két egymást követő napon kedden és szerdán — mindkét esetben délután 1 óratájban kondult meg a vészharang. Már azt hitték, hogy tervszerű gyújtogatás esete forog fenn, a vizsgálat azonban kiderítette, hogy gondatlanság okozta a tűzveszedelmet. Kedden a Veder-utczában pusztított a tűzvész. Leégett öt lakóház, öt istálló, négy pajta, nagymennyiségű takarmány és gazdasági eszköz. A károsultak nevei: *Linz* István, *Pisch* Antalné, *Mészner* József, *Scholle* Ferencz, özv. *Wundele* Józsefné, *Furtenbacher* Antal és *Maner* István. A kár 5500 frt, melyből 3250 frt biztosítás révén megtérül. A tűz úgy keletkezett, hogy *Linz* József két fia: a 6 éves József és 4 éves *György Pongrácz* Ferencznek János nevű 5 éves fiával játszás közben tüzet raktak *Linz* szalmakazlának aljában. *Piringer* Mártonné nyomban észrevette a veszedelmet, de mire oda rohant, a lángok már a kazal tetejét nyaldosták. A gondatlansággal terhelt szülőket följelentették a büntető járásbírósnál. — Szerdán a cigány-utca forgott veszélyben. Itt két lakóház, nagymennyiségű szalma, tűzifa és kukorica pusztult el. A károsok nevei: *Hangyál* József és *Kaiser* Ferencz. A kár 1100 frt, a két ház azonban biztosítva volt 700 frtra. A vizsgálat szerint *Hangyál* Józsefnél a kályhasóból kicsapó lángok okozták a veszedelmet. — A derék moóri tűzoltók mindkét esetben dicséretet érdemlő buzgósággal működtek.

— **A szomszédasszony büne.** *Tonomár* János öreghegyi lakos a múlt szombaton kínos meglepetéssel tapasztalta, hogy míg a szüléjében dolgozgatott, valaki behatolt a hajlékába és annak legkiválóbb ékességét, a másodpercze szabályozott anker-remontoár zsebórát eltojvajolta. A megkárosított szegény ember a rendőrséghez folyamodott, mely a gonosztevőt csakhamar kinyomozta a károsult szomszédasszonya, *Kálóczai* Ferenczné személyében. *Kálóczai* nének ugyanis némi hipotékája volt a zálogházban s a lejáratú idő veszedelmesen közeledett, a nélkül, hogy reményeége lett volna bár csak annyi pént is teremteni, a mennyivel a cédulát meghosszabbíthatja. Ez az aggodalom adta neki a rossz tanácsot, mely aztán a bünbe sodorta. A házmozgás alkalmával meg is találták nála a zálogcédulát egy másikkal együtt, mely a görbe uton szerzett időmérőről szólott. *Kálóczinét* följelentették a törvényszéknél.

Színház.

Nov. 25.

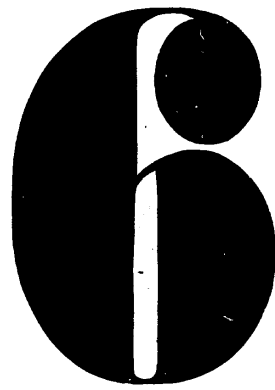
Királyfogás. A mi közönségünknek úgy látszik, még az operettből sem kell az, a mi jó. Majdnem csak úgy áll a dolog, hogy a színpadon többen voltak mind a nézőtérben. Ezzel egyszersmind azt is akarjuk jelezni, hogy mostanában még nem láttunk együtt annyi statisztát mint ez alkalommal s valljuk meg: ilyen összevágó operett-előadást is alig. Egy ki jó-akarattal azt mondhatók, minden úgy ment, mint a karikacsapás. *Réti* Lina elragadóan kedves *Fjora* volt, szép énekével alig győzött betelni a publikumocská. Kapott is annyi tapot meg éljent, hogy szinte tüntetés számba ment, de hálás is volt érte. Ugy regyogtatta a hangját, mint valami jókedvű pacsirta és mindnyájan szívesen megbocsájtottuk neki azt a csepp hibát hogy az egynapos király köntösében elnevette magát a trónuson. Hogyisne, mikor olyan bohókás volt az a csuf szakáll! Mellette első sorban kell említenünk *Szentmiklósi*-t, a daliás *Radzivil*-t. Neki is megbocsájtottuk, hogy igaz lengyel létere egy izben a szegény magyar haza sorsán sajnálkozott, mert megvoltunk győződve, hogy egy pillanatig velünk együtt ő is a kvóta emelésre gondolt. Különben pedig ér-zéssel játszott és csinosan énekelt *Barcs* Aranka igen kedves *Lóla* volt, neki is bőven kijárt a taps. *Déri* (Marx) és *Kovács* (Bernardó) mókái állandó derültségben tartották a közönséget s mellettük különösen kitűnt *Virágh*, *Bernardó* „jurátusa“, a kinek már csak a maszkja is páratlan volt a maga nemében. De igazság szerint meg kell dicsérnünk a többi is, valamennyit. A lengyel himnusz frenetikus hatást keltett, kár, hogy meg nem ismételték, — de hát mit is kívánhat az olyan maroknyi közönség? Végül még csak annyit jegyzünk meg, hogy a színügyi bizottság megérdemlené, hogy mindnyájukat belevarrják abba a galád trónus-menyezetbe. Ugyan mire valók, ha még azt sem tudják kicsérletetni?

November 26.

Czigányzorelem. *Dankó* Pistát eddig csak úgy ismerték mint jeles népdalköltőt, most mind népszínműíró mutatkozott be előttünk. S a kísérletezés nem is rosszul ütött ki; sokan meghallgatták és jól mulattak rajta. *Dankó* a valódi cigányéletet mutatja be a maga eredetiségében. Hűen — sokszor nagyon is hűen — rajzolja ez érdekes nép szokásait, bőven használva annak szavajárását, kifejezéseit s mind-azt egy színmű keretébe foglalja. Ennyi az egész, de többet nem is várhattunk tőle. *Tollas* *Lajos* (*Kalmár* Gyula) elszakad a familiától, a fővárosba megy, hol nagy urat játszik, kedvese lesz egy márkinének — a la *Rigó* *Jancsi* — szórja a pénzt, a mi azonban végre is elfogy s ő szegényszemre kénytelen hazajönni a *Hatrongyosba*, elhagyott kedveséhez és szüleihez, kiket előbb mélyeséges lenézéssel sujtott. Ez a darab főtémája, meglehetősen naívsággal feldolgozva. Jók azonban a mellékalakok így *Dudai* *Matyi* (*Kovács* *Sándor*) és *Csieső* *czim-balmos* (*Krémer*) alakja, melyek töröl metszett eredetiséggel vannak megrajzolva s színrehozva, ugyszintén a vén cigányasszonyé (*Dadó* *Ruzsi*), kit *Breznay* *Anna* kitűnő alakításban mutatott be. Nem hagyhatjuk dicséret nélkül *Barcs* *Aranka* és *Réti* *Lina* (*Darázs* *Etel*) szép játékát, és gyönyörű énekeit sem, melyeket kétszer-háromszor is meg kellett ismételniük. A férfiak közül *Kovács* és *Krémer* játszották meg jól hálás szerepeiket, folytonos kacagásban tartva a vasárnapi közönséget, de még a nem vasárnapiakat is. Népdalt azonban többet is szeretünk volna hallani *Dankó* *Pistától*, ezek helyett inkább elengedtünk volna egy-két nem nagyon sikerült jelenet.

Az előadást maga *Dankó* *Pista* is végighallgatta. A közönség meleg ovációban részesítette a jeles dalköltőt.

Felelős szerkesztő: *Chay* *Antal*.

huzásra érvényes jótékonyezélu —
sorsjáték a budapesti poliklinikai
egyesület kórháza javára — sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb. ért.

Kívánatra 2000 levonással készpénzben kiűztetik.

Első huzás

visszavonhatatlanul

már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít

Bartos Gyula Székesfejérvár.

Nagy jótékonyági sorsjáték
kezelősége

a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca I. sz.

279. 15-4.